

За 9-та година електроиндустрията с най-голям дял в износа от България *Три основни проблема очертават от бранша*

За 9-та поредна година (с изкл. на 2022 г.) електроиндустрията е с най-голям принос в износа на България. Това отчитат от **Българската асоциация на електротехниката и електрониката (БАСЕЛ)**, позовавайки се на данни на Евростат. Към края на м. октомври 2024 г. браншът генерира от износ около 4 млрд. евро, което е около 11% от общия износ на преработващата индустрия в България, въпреки лекия спад от 3.2% в сравнение със същия период през 2023 г. Спад от 3.2% се наблюдава и при експорта като цяло на стоки от България. Една от причините според експертите е конюнктурата в Европа и най-вече в Германия (23.2%) и Италия (6.4%) - двете страни с най-голям дял в българския експорт.

„Електротехническата и електронната индустрия са ключови за българската икономика. Компаниите в сектора имат динамично портфолио и сериозен принос към технологичния напредък и експортен потенциал на България“, коментира инж. Орлин Димитров, Изпълнителен директор на БАСЕЛ. В производството и ремонта на електронни уреди и електрически съоръжения работят около 1250 фирми с около 57 хил. служители.

№	Глави на ХС	01-10.2023 млн. €	01-10.2024 млн. €	Промяна 2024 / 2023	
				млн. €	%
	Експорт на стоки общо	37 395	36 216	-1 179	-3.2%
1	85 Електрически машини	4 167	4 034	-133	-3.2%
2	74 Мед и изделия от мед	2 884	3 658	774	26.8%
3	27 Минерални горива и продукти	2 905	2 978	73	2.5%
4	84 Машини, апарати и механизми	3 038	2 871	-167	-5.5%
5	10 Житни растения	1 893	1 275	-618	-32.7%
6	87 Сухопътни превозни средства и части за тях	1 364	1 215	-149	-10.9%
7	39 Пластмасови изделия	1 129	1 178	49	4.4%
8	61+62 Облекла общо	1 157	1 043	-113	-9.8%

Износ по водещи глави на „Хармонизираната система за описание и кодиране на стоките“ (ХС) на Световната митническа организация, млн. €. Източник: Евростат

Най-голям дял в експорта имат части за апарати за напрежение над 1000V, електронни интегрални схеми, електрически апарати за напрежение до 1000 V, кабелни форми за автомобили, трансформатори, електрически табла, акумулатори, хладилници и бойлери. За периода януари-октомври 2024 г. по данните на Евростат¹ около 70% от износа на българската електроиндустрия е за страни от Европейския съюз, като с най-голям дял са Германия (23,2%), Италия (6,4%) и Чехия (6,4%).

Въпреки доброто представяне на електротехническата и електронната индустрия обаче от бранша алармират за три сериозни проблема. Първият е, че над 60% от обществените търгове се печелят от страни извън ЕС, като **Китай и Турция**. БАСЕЛ апелира към българската държава да въведе практиката в Германия, Румъния и Франция за изключване от участие в търгове на държави, които не са подписали ЦЕФТА. Така ще се стимулира българското производство и конкурентоспособност.

Вторият проблем е липсата на работна ръка на всички нива. Причините според д-р инж. Димитър Белелиев, Председател на УС на БАСЕЛ, са две. Първата е раздутият щат и високите възнаграждения в държавните енергийни предприятия, а втората – дългите срокове и тромава процедура за наемане на работна ръка от трети страни. **Браншът вече наема служители от Узбекистан, Непал, Филипините, дори от Италия.** Ако държавата обаче не предприеме мерки за намаляване изкривяването на пазара на труда и облекчаване наемане на работници от трети страни, въпросът с кадрите ще стане катастрофален.

Третият проблем е, че липсва държавна политика за подпомагане на развитието на бранша и че европейските програми буксуват. „Потенциалните инвеститори не могат да решат дали да вложат парите си тук, защото освен общата несигурност, те дори не знаят какви ще бъдат данъците и защо интересът към европейските програми е толкова нисък“, коментира инж. Белелиев. Той дава пример с Румъния, където кандидатстването онлайн в търг за фотоволтаик отнема минути – изисква се само да попълните личните си данни и тези на имота. След като ви одобрят, държавата предоставя ваучер, с който отивате при фирми за инсталиране на фотоволтаици. Обратно, в България дори тези процедури са изключително сложни. Хората трябва да инвестират огромни ресурси, без да знаят дали и кога ще им бъдат възстановени. Без държавна политика за подпомагане на българското производство и визия за развитието на пазара на труда, проблемите в електротехническата и електронната индустрия само ще се задълбочават, заключават от БАСЕЛ.

Българската асоциация на електротехниката и електрониката (БАСЕЛ) е основана през 1994 г. и е национално представителна организация на бранша „Електротехника и електроника“. В асоциацията членуват 115 български и чуждестранни компании с производствена, инженерингова, търговска, консултантска и развойна дейност, университети и други организации. Членове на БАСЕЛ са производители на електрически и електронни изделия, обслужващи фирми за ремонт и изграждане на електрически инсталации, доставка на компоненти, с общ годишен оборот около 1 млрд. евро.

За повече информация: <http://www.basel.bg>

¹ Експорт от България по страни на глава 85 „Електрически машини“ от „Хармонизираната система за описание и кодиране на стоките“ на Световната митническа организация за периода януари-октомври 2024 г., % Източник: Евростат